

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 46/02-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. mája 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti JUDr. F. M., B., zastúpeného advokátom JUDr. V. M., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 25/98 takto

r o z h o d o l :

Základné právo JUDr. F. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 25/98 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 5. marca 2002 doručené podanie JUDr. F. M., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), označeného ako „Návrh na začatie konania o sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR“, ktorým namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vyplývajúceho z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a z medzinárodnej zmluvy uvedenej v čl. 127 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 25/98.

Sťažovateľ okrem rozhodnutia ústavného súdu o porušení jeho základného práva požaduje, aby ústavný súd rozhodol

- že sa krajskému súdu zakazuje pokračovať v porušovaní uvedených ľudských práv a základných slobôd,
- že sa navrhovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznáva primerané finančné zadost'učinenie (80 000 Sk, resp. 100 000 Sk),
- že sa krajskému súdu ukladá uhradiť navrhovateľovi jeho trovy konania v zmysle § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) cca 20 000 Sk.

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal 28. mája 2002 sťažnosť na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval sťažovateľa a krajský súd, aby sa vyjadrili ku konaniu ústneho pojednávania, a krajský súd vyzval aj na vyjadrenie sa k sťažnosti.

Sťažovateľ aj krajský súd ústavnému súdu oznámili, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Krajský súd k sťažnosti sťažovateľa uviedol:

„Vec účastníkov navrhovateľa JUDr. F. M., bytom B. proti odporcovi Jednotné spotrebné družstvo B., B. o určenie neplatnosti uznesenia zasadnutia zhromaždenia delegátov je vedená na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 35 Cb 25/98. Na tunajší súd predmetná vec napadla dňa 19. 6. 1998.

Prvý úkon zo strany zákonného sudcu bol vykonaný dňa 15. 2. 2000, keď vyzval navrhovateľa na doplatenie súdneho poplatku v sume 1 000,- Sk a zároveň dal pokyn kancelárii o doručenie kópii návrhu odporcovi s výzvou, aby sa k návrhu v lehote 15 dní vyjadril. Dňa 7. 3. 2000 došiel súdu doplatok vo výške 1 000,- Sk v kolkoch a zároveň dňa 24. 3. 2000 sa k návrhu písomne vyjadril odporca. Dňa 21. 8. 2000 nariadil sudca JUDr. M. M. termín pojednávania na deň 24. 10. 2000.

Pojednávanie bolo odročené na 21. 11. 2000. Z dôvodu neprítomnosti odporcu na pojednávaní toto bolo odročené na neurčito. Ďalší termín bol nariadený dňa 8. 2. 2001 a ďalší termín na deň 29. 3. 2001. Z dôvodu neprítomnosti odporcu na pojednávaní opätovne súd pojednávanie odročil na deň 10. 5. 2001. Na tomto pojednávaní súd pripustil rozšírenie návrhu zo strany navrhovateľa a termín pojednávania odročil na deň 21. 6. 2001. Na tomto pojednávaní súd návrh navrhovateľa o vydanie predbežného opatrenia, ktorým by odporcovi uložil, aby do úschovy na súde zložil sumu 86 000,- Sk do právoplatného rozhodnutia vo veci samej zamietol a zároveň pojednávanie odročil na určitý termín a to na deň 4. 10. 2001. Toto pojednávanie bolo odročené na deň 18. 10. 2001, na ktorom bol návrh navrhovateľa zamietnutý v celom rozsahu.

Dňa 18. 1. 2002 bolo osobne podané odvolanie zo strany navrhovateľa proti rozsudku tunajšieho súdu a dňa 28. 2. 2002 navrhovateľ zaslal doplnok k odvolaniu a návrh na opravu rozsudku, ako aj ďalší súdom požadovaný doklad o jeho majetkových pomeroch. Zároveň dňa 10. 5. 2002 zaslal súdu návrh na predbežné opatrenie.

Sudca dňa 27. 6. 2002 určil termín informatívneho výsluchu navrhovateľa na deň 9. 7. 2002.

Zároveň uvádzam, že navrhovateľ JUDr. F. M. podal k rukám predsedu Krajského súdu v Bratislave dňa 13. 6. 2000 sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 35/98, ktorá sťažnosť bola doručená tunajšiemu súdu dňa 14. 6. 2000. Na túto sťažnosť Krajský súd v Bratislave odpovedal listom zo dňa 9. 10. 2000, s tým, že v predmetom konaní došlo k prietahom, ale aj z objektívnych príčin, vzhľadom na vysoký nápad vecí na obchodnom úseku u sudcu, ktorý má predmetný spis pridelený na vybavenie. Navrhovateľ podal opakovanú sťažnosť na prietahy v konaní dňa 20. 5. 2001 (sťažnosť bola tunajšiemu súdu doručená dňa 23. 5. 2001), na ktorú navrhovateľ dostal odpoveď písomným podaním zo dňa 28. 8. 2001, v ktorej som konštatovala, že opakovaná sťažnosť sťažovateľa JUDr. F. M. je sčasti neprípustná a sčasti nedôvodná. Nedôvodnosť jeho sťažnosti som videla v namietaných prietahoch v predmetnom konaní, pretože od októbra r. 2000 príslušný senát krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 35 Cb 25/98 konal plynulo a bezprietahovo. Pretože vo veci boli či už meritórne resp. nemeritórne z objektívnych príčin pojednávania v dňoch 24. 10. 2000, 21. 11. 2000, 8. 2. 2001, 29. 3. 2001, 10. 5. 2001 a 21. 6. 2001, v ktorých bolo rozhodnuté o zamietnutí návrhu navrhovateľa na nariadenie predbežného opatrenia. Pokiaľ sa týka sťažnosti, ohľadne spôsobu vedenia pojednávania príslušným senátom, považovala som v tejto časti sťažnosť navrhovateľa za neprípustnú s poukazom na ust. § 2 ods. 2, 3 a 4 Zák. č. 385/2000 Z. z.

Vzhľadom na vyššie uvedené konštatujem čiastočný prietah v konaní od podania návrhu do prvého úkonu sudcu, ktorý prietah bol spôsobený najmä objektívnymi príčinami vysokým počtom neskončených vecí na obchodnom úseku aj v súdnom oddelení u sudcu JUDr. M. M., ktorý mal predmetný spis pridelený na vybavenie.

Vysoký počet neskončených vecí bol zapríčinený aj zlúčením bývalého Mestského súdu Bratislava s Krajským súdom v Bratislave, keď novovzniknutý Krajský súd v Bratislave prevzal všetku agendu z oboch zlúčených súdov a nie všetkých súdov.

Od októbra roku 2000 senát Krajského súdu v Bratislave konal už plynulo a bezprietahovo až do októbra 2001 kedy bol návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietnutý.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto navrhujem, aby Ústavný súd sťažnosti navrhovateľa JUDr. F. M. nevyhovel.“

Obdobné skutočnosti o procesných úkonoch krajského súdu, ktoré vo svojom vyjadrení uviedla predsedníčka krajského súdu, zistil zo spisu aj ústavný súd. Okrem toho zo spisu vyplynulo, že 31. mája 2002 navrhovateľ (sťažovateľ) doplnil svoj návrh v tom smere, aby krajský súd vyhlásil rozhodnutie zhromaždenia delegátov zo 7. februára 2002 o vylúčení navrhovateľa (sťažovateľa) z družstva za neplatné. Dňa 3. septembra 2002 - podľa úradného záznamu vzal navrhovateľ (sťažovateľ) návrh na vydanie predbežného opatrenia späť. Dňa 14. októbra 2002 krajský súd uznesením č. k. 35 Cb 25/98-124 vylúčil návrh navrhovateľa (sťažovateľa) na vyhlásenie rozhodnutia zhromaždenia delegátov o vylúčení navrhovateľa (sťažovateľa) z družstva za neplatné na samostatné konanie a uznesením č. k. 35 Cb 25/98-129 z 28. novembra 2002 nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Toho času je spis sp. zn. 35 Cb 25/98 na Najvyššom súde Slovenskej republiky.

Sťažovateľ zaslal ústavnému súdu 17. marca 2003 svoje ďalšie podanie, v ktorom okrem namietania skutočnosti, že ústavný súd odňal vec krajskému súdu v neukončenej veci, čo je dôvodom na to, aby bol vo veci naďalej nečinný, a okrem žiadosti o vydanie potvrdenia pre Európsky súd pre ľudské práva, že ústavný súd nie je orgánom, ktorý môže účinne riešiť sťažnosti na porušovanie ľudských práv v konaní všeobecných súdov, doplnil svoje podanie údajom, že aj po 5. marci 2002 krajský súd pokračoval v priet'ahoch a nepredložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky jeho odvolanie, ktoré mu doručil 18. januára 2002.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“.

Sťažovateľ zároveň namietal porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným ... rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje aj povahu prejednáwanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania pred krajským súdom ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu krajského súdu zistil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 25/98 ide o určenie neplatnosti uznesenia zhromaždenia delegátov Jednotného spotrebného družstva B. z 21. apríla 1998 a z 19. apríla 2000 o zmene stanov. Ide o konanie, ktoré právne ani skutkovo zložité nie je a na jeho zložitosť nepoukázala ani predsedníčka krajského súdu, takže pri sústredenom postupe krajského súdu ho tento mohol rozhodnúť bez zbytočných prietáhov.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 35 Cb 25/98, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd považuje postup sťažovateľa za aktívny. Súčasne však zistil, že dobu konania pred krajským súdom sp. zn. 35 Cb 25/98 ovplyvnili procesné úkony sťažovateľa, ktoré vyvolávali potrebu, aby o nich tento súd rozhodoval (návrhy na vydanie predbežného opatrenia z 10. mája 2001 a z 9. mája 2002, rozšírenie návrhu z 10. mája 2001, doplnenie návrhu z 31. mája 2002, žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov z 18. januára 2002). Nutnosť rozhodovania o týchto procesných návrhoch sťažovateľa oddaľovala jednak dobu meritórneho rozhodnutia krajského súdu, ako aj predloženie odvolania so spisovou dokumentáciou odvolaciemu súdu.

Hoci ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľa zobral do úvahy, že ako účastník súdneho konania nesporne má právo na tie procesné úkony, ktoré urobil, vzhľadom na ich povahu, situáciu a dobu uplatňovania konštatoval ich značný dopad na celkový priebeh doterajšieho súdneho konania.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietáhom v označenom súdnom konaní, bol postup krajského súdu. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že z čl. 48 ods. 2 ústavy, z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj z príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva pre všeobecné súdy povinnosť postupovať rýchlo a bez zbytočných prietáhov počas celého súdneho konania bez ohľadu na skutočnosť, či výsledkom takéhoto postupu súdu je jeho procesné rozhodnutie alebo rozhodnutie vo veci samej (I. ÚS 11/98). Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd zistil, že od doručenia žaloby sťažovateľa krajskému súdu 19. júna 1998 krajský súd síce urobil prvý procesný úkon - výzvu na doplatenie súdneho poplatku - ale až 28. februára 2000, t. j. až 20 mesiacov od podania žaloby, čo ústavný súd zhodnotil ako určitý prietáh v konaní, avšak nie taký, ktorý by v danom prípade označil za zbytočný s ohľadom na celkové posúdenie veci. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd uzavrel, že táto nečinnosť nemala za následok porušenie základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný

súd zohľadnil pri celkovom posúdení veci aj tú skutočnosť, že od prvého pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 24. októbra 2000, až do vynesenia rozsudku 18. októbra 2001 krajský súd v zásade postupoval plynulo: bolo nariadených celkom osem pojednávanií, z ktorých dve pojednávania boli odročené na žiadosť odporcu, a krajský súd rozhodoval jednak o procesných otázkach a návrhoch sťažovateľa a súčasne získaval podklady k meritórnemu rozhodnutiu (písomné vyjadrenia, návrhy na doplnenie dôkazov). Čas 12 mesiacov, ktorý krajský súd potreboval od nariadenia prvého pojednávania do svojho meritórneho rozhodnutia, ústavný súd hodnotí ako čas, v ktorom nedošlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a teda ani k porušeniu základného práva sťažovateľa.

Ústavný súd posúdil aj čas od vyhlásenia rozsudku, resp. od doručenia odvolania sťažovateľa (navrhovateľa) krajskému súdu 18. januára 2002, do predloženia veci odvolaciemu súdu 26. marca 2003. Zistil, že v tomto období krajský súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktoré sťažovateľ požiadal 18. januára 2002, a o tejto žiadosti po získaní dokladov o majetkových pomeroch (28. februára 2002, vtedy sťažovateľ aj doplnil svoje odvolanie) rozhodol 28. novembra 2002; ďalej krajský súd robil procesné úkony spojené s doručením žiadosti navrhovateľa o vydanie predbežného opatrenia (9. mája 2002, doplnená 31. mája 2002) s jej následným vzatím späť (3. septembra 2002), ako aj s doplnením návrhu sťažovateľa z 31. mája 2002, pričom toto doplnenie 14. októbra 2002 vylúčil na samostatné konane.

Ústavný súd konštatuje, že aj keď tieto procesné úkony neboli bezprostredne spojené s predložením odvolania voči meritórnemu rozhodnutiu krajského súdu odvolaciemu súdu, boli to úkony, ktoré smerovali k získavaniu podkladov a k následným rozhodnutiam procesného charakteru vyvolaným samotným sťažovateľom, a preto ústavný súd nepovažuje toto obdobie za také, ktoré by vykazovalo zbytočné priet'ahy v konaní krajského súdu, ktoré by spôsobili porušenie základného práva sťažovateľa.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného ústavný súd uzavrel, že vzhľadom na ojedinelý výpadok krajského súdu na začiatku konania, krajský súd celkovo konal plynulo a rozhodol

vo veci samej bez zbytočných prietáhov. V nadväznosti na tento záver rozhodol, že v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 35 Cb 25/98 nedošlo k zbytočným prietáhom v konaní a ani k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na toto rozhodnutie bolo už potom bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2003